

Dünya Üstün Yetenekli Çocuklar Konseyi Başkanı Prof. Dr. Wu—Tien Wu : "Üstün Zekâlı çocuk, yaşlılarından farklıdır. O büyüyünce ya Einstein gibi dünyaya faydalı bir bilim adamı, ya da Hitler gibi bir diktatör olur." diyor...

Wu'ya göre üstün zeka ve yetenekteki çocuğun eğitimi çok önemli. Doğru eğitimle bu çocuklar insanlık tarihine geçecek işler yapabilirler. Yanlış eğitim ise onları dünyanın başına bela edebilir. Üstad Cemil Meriç deli ile dahi arasındaki farkı incecik bir çizgi olarak tarif ederken, eğitimin önemine ne derece dikkat çekmek istiyordu bilinmez ama, Türkiye'de Cumhuriyetten sonra insanlık tarihine geçecek bir isim çıkmamasının nedeni yanlış eğitimden başka bir şey olmasa gerek.

Bugünkü sistemin temelini akılcılıktan çok ezberciliğe dayanması, üstün yetenekli çocukların mevcut şartlar içinde başarısız olmasına neden oluyor. Devlet daha düne kadar birlikte eğitimde ısrar ederken, son zamanlarda bu politikasından taviz verip "karma eğitim"i denemeye başladı. Ancak ayrı eğitime kesinlikle karşı. *Bu çocuklar bütün dünyaya ait* sloganıyla hareket eden Dünya Üstün Yetenekli Çocuklar Konseyi ise, üstün Zekalı çocuklara mutlaka ayrı eğitim verilmelidir düşüncesinde. Konsey bu amaçla iki yılda bir, **Dünya Üstün Zekalıları Konferansı** düzenliyor. Amaç ülkelerin gündemine üstün Zekalı çocukların problemlerini getirebilmek. Konsey üyeleri geçtiğimiz günlerde Türkiye'de idi. 1999 yılındaki konferansın Türkiye'de yapılması için büyük gayret gösteren Nazif Ülgen'in gayretleriyle, Türkiye'de inceleme yapan heyet, üç yıl sonraki konferansın ülkemizde yapılmasına sıcak bakıyor.

Yeni Bir Habitat Mı?

21 yıl önce İran şahının çabalarıyla kurulan konseyin 42 ülkeden delegesi bulunuyor. Tayvanlı başkan Prof. Dr. Wu—Tien Wu'nun söylediklerine bakılırsa, konferansın yapıldığı ülkelerde, üstün zekalıların eğitimiyle ilgili büyük ilerlemeler kaydedilmiş. Dünyanın pek çok ülkesinden 100'ün üzerinde bilim adamının konuşmacı olarak katıldığı konferansın ülkemizde yapılacağını düşünmek, üstün Zekalı çocukların gündeme gelmesi açısından sevindirici gibi görünüyor. Ancak daha önce yaşadığımız Habitat denemesi "Acaba bu konferans da Habitat gibi mi olacak?" sorusunu akla getirmiyor değil.

Oysa o konferanstan ne kadar da umutluyduk. Yıllar önce hazırlıklara başlamış, kaldırımları yenilemiş, yolları asfaltlamış, hatta kendi ülkemizde iki hafta boyunca bazı bölgelere girememiştik. Oysa bugün Habitat'tan geriye ne kaldı sorusuna verilecek cevap çok da içaçıcı değil. Nazif Ülgen bizim gibi tereddütlü değil. Konseyin Türkiye delegesi olan Ülgen, Cumhurbaşkanı Demirel'in kendilerine büyük destek verdiğini belirterek, devletin konferanstan sonra üstün Zekalıların problemlerine duyarsız kalamayacağına inandığını ifade ediyor.

Kim Üstün Zekalı?

Eğer “Ben çocuğumun IQ’sünü ölçtürdüm, 145 çıktı. Demek ki benim çocuğum üstün Zekalı” diyorsanız, yanlış düşünüyor olmasanız bile doğru düşündüğünüz söylenemez. Çünkü IQ’nün yüksek olması çocuğun her konuda üstün olduğunu göstermiyor. Üstünlük ancak belirli alanlarda gerçekleşebiliyor. Amerikalı uzman Prof. Dr. Barbara Clark, bu konudaki sorumuzu ilginç bir örnekle cevaplıyor; “Picasso üstün Zekalı bir insandır. Çok büyük bir ressamdır. Ancak iyi bir müzisyen ya da matematikçi değildir. Ona deselerdi ki, şu problemi çöz, yapamazdı. Müzikte müthiş bir kabiliyete sahip olan Mozart da resimden anlamazdı. Demek ki bir insan her konuda başarılı olamıyor. Önemli olan onun üstün olduğu yanı keşfetmek ve o alanda başarılı olmasına yardımcı olmaktır.”

Tabii IQ de tamamen önemsiz değil. 75 IQ’ye sahip bir çocukla 140 IQ’lü bir çocuğun aynı olduğunu düşünmek bizi yanlışla götürecektir. Türkiye’de süper çocuklar için ilk özel okulu açan (İkincisi işadamı Sezai Türkes’in sahibi olduğu Dahiler Okulu) Nazif Ülgen de, okullarına kayıt yaptırmak isteyen öğrencilerde aradıkları şartlar arasında IQ’nün çok önemli olmamakla birlikte yine de belli bir rakamın altında bulunmamasına dikkat ettiklerini söylüyor; "Bize gelen çocuğun zeka düzeyi normalin üzerinde ise ilk testi geçer. Ancak daha önemlisi onun herhangi bir konuda üstün yetenekli olduğunu keşfetmemizdir."

Kayıp Yetenekler

Galiba en büyük sorun da burada; yani çocuktaki zekanın keşfedilmesinde. Prof. Wu—Tien Wu’nun verdiği bilgiye göre her 100 çocuktan en az 5’i üstün zekalı. Bu hesaba göre Türkiye’de okul öncesi çağda 240 bin, ilköğretim çağında 600 bin, ortaöğretimde ise 250 bin üstün zekalı (en azından üstün zeka özellikleri gösteren) öğrenci var. *Bu çocuklar nerededir?* sorusunun cevabını vermekse oldukça zor. Devletin üstün yetenekli çocukları keşfetmek gibi bir politikası olmadığı için bu çocuklar ancak anaokulunda, ilkokulda, ya da lise döneminde, yapılacak muhtemel bir testle tesbit edilebiliyor.

Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürü Birdal Özbaykal’ın, *Devlet neden üstün zekalı çocukları önceden belirlemek için bir çaba harcamıyor* şeklindeki sorumuza verdiği cevap oldukça ilginç; *Böyle bir çalışma hiç bir ülkede yapılmıyor.* Oysa ABD’li uzman Prof. Barbara Clark’ın söyledikleri durumun hiç de öyle olmadığını gösteriyor; *Amerika üstün yetenekli çocuklara çok önem veriyor. Şu anda en güçlü devlet ve gücünü devam ettirmek için bu çocuklara sahip çıkıyor. ABD Başkanı Bill Clinton aynı zamanda konseyimizin manevi başkanlığını da yapıyor. Birçok eyalette, üstün yetenekteki çocukların tesbit edilmesi için çalışmalar yapılıyor.* Clark bu çocuklara sahip çıkmak gücümüzü devam ettirmenin en önemli şartlarından birisi derken tarihi bir gerçeğe de parmak basıyordu. 600 yıl boyunca dünyaya hükmeden Osmanlı devletinde de üstün yetenekli çocuklar küçük yaşta tesbit edilir ve Enderun denilen mekteplerde eğitilerek, devlet hizmetine kazandırılmış.

Üstün olunur mu, doğulur mu?

Kimse doğuştan üstün değildir diyor Barbara Clark. Bugüne kadar yaygın olan kanaatin aksine, kimsenin doğuştan üstün zekalı olmayacağını savunarak, *Çocuğun ailesi, yetiştiği şartlar ve aldığı eğitim zeka gelişimini etkiler* diyor. Clark’ın söyledikleri yeni şeyler. Bu görüş, bugüne kadar milyonlarca üstün yetenekli çocuğun yanlış eğitim ve bilgisizlik sonucu

kaybolup gittiği acı gerçeğini ortaya koyuyor. Başbakan Necmettin Erbakan'a Malezya'da gördükleri karşısında *Bizde beyin yok* dedirten de bu gerçek işte. Oysa Erbakan, Malezya'yı değil de onun gibi bir başka Uzakdoğu ülkesi Tayvan'ı ziyaret etmiş olsa *Bizde beyinler keşfedilmiyor* diyecekti.

Malezya gibi sanayileşmiş ve teknolojik açıydan büyük bir dev haline gelmiş olan Tayvan'da üstün zekalı çocukların okumaları için 300'den fazla ilkokul açılmış. 23 yıl önce ilki açılan okullarda bugün 30 bin öğrenci eğitim görüyor. Okulların büyük bölümü devlet tarafından açılırken, özel şahıslara da büyük kolaylıklar sağlanmış. Dünya Üstün Yetenekli Çocuklar Konseyi Başkanı Prof. Wu—Tien Wu, yakın bir gelecekte Bilim Yüksekokulu açılacağı müjdesini vermesine rağmen, mevcut durumun istenilen düzeyde olmadığına dikkat çekiyor; *Tayvan'da devlet bu okullara büyük destek veriyor. Üstün yetenekli çocukları eğitecek öğretmenler, özel olarak yetiştiriliyor. Fakat devletin bütün gayretlerine rağmen bugün ancak nüfusun yüzde 1'ine ulaşabiliyoruz. Daha bu alanda katetmemiz gereken uzun bir yol var.*

Prof. Wu Türkiye'nin değil yüzde 1, binde 1 üstün zekalı çocuğa ulaşamadığını öğrenince ne düşündü bilinmez ama halen "birlikte öğretimde" ısrarcı olmamıza anlam vermekte oldukça zorlanmış olsa gerek. Cumhuriyetten sonra kabul edilen Tevhid—i Tedrisat Kanunu ile Enderun sistemine son veren devlet o tarihten sonra 70 IQ'ye sahip öğrenci ile 160 IQ'lü bir öğrenci arasında fark olmadığından hareketle, üstün zekalı çocuklar için ayrı bir eğitimi gereksiz görmüş. 1964 yılındaki bir uygulama sayılmazsa 90'lı yılların başına kadar da politikasını aynen devam ettirmiş.